N:o 22.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 April 1877, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om antagande af förordningen, angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Norrbottens län, att gälla jemväl för Vesterbottens län, med undantag af lappmarkerna.

Omförmälda, till Lag-Utskottets behandling remitterade motion (N:o 131) är inom Andra Kammaren väckt af Herr *Gustaf Hæggström,* med hvilken Herrar *P. A. Hellgrén* och *C. E. Hjelm* instämt; och har motionären deri föreslagit:

»*a)* att Riksdagen ville för sin del antaga Norrbottenslagen af den 29 September 1874 att vinna tillämpning inom Vesterbottens län, med undantag af lappmarken; och

b) att Riksdagen, vid anmälan af detta sitt beslut, ville i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t utfärda nådig förordning derom, att samma lag för Vesterbottens län, med undantag af lappmarken, må träda i gällande kraft från och med den 1 nästkommande Oktober.»

Frågan om lagstiftningens ingripande i skogshushållningen dels för att hindra en öfverdrifven och för landet skadlig afverkning och dels för att befordra återuppdragande af skog, der den blifvit förödd, har under senare årtionden ofta utgjort föremål såväl för Kongl. Maj:ts och representationens som för landstings och åtskilliga myndigheters uppmärksamhet.

I underdånig skrifvelse den 5 December 1854 yttrade Rikets Ständer, bland annat, att, med fästadt afseende på de allt mer bekymrande resultat, som af skogshushållningen i riket lemnades, Rikets Ständer ansågo lagstiftningens mellankomst vara af behofvet högt påkallad, för att afvärja vådorna af den vanvård, hvaraf skogarne lidit, och af den ringa omsorg, som, oafsedt den stora afverkningen, egnades åt deras återväxt, samt att statens befogenhet att meddela sådana inskränkningar i den enskildes dispositionsrätt öfver skogen, hvarigenom dess bestånd iakttoges, ock obetingadt egde sin grund i detta naturalsters oumbärlighet. I anledning häraf förordnade Kongl. Maj:t år 1855 en komité, hvilken erhöll nådigt uppdrag att afgifva underdånigt utlåtande och förslag rörande de åtgärder, som från lagstiftande och verkställande maktens sida kunde vara att vidtaga i ändamål att förekomma den öfverklagade, till framtida skogsbrist och menliga klimatiska verkningar ledande förödelsen af skogarne i landet samt att i allmänhet befordra en förbättrad skogshushållning.

Under antagande såsom ådagalagdt, att med landets skogar i hög grad misshushållades, samt att skogsbrist, som redan i åtskilliga delar af landet vore för hand, äfven i andra snart kunde befaras och i allmänhet för hela riket skulle, om ock först efter någon längre tids förlopp, inträda, så framt skogarne ej blefve bättre vårdade än ditintills, föreslog skogskomitén uti den 28 Juni 1856 afgifvet underdånigt betänkande, bland annat, att, om skogen å till skogsbörd egnad mark, utan ändamål af odling, sköflades och föröddes, så att hvarken fröträd, ungskog eller växande plantor funnos qvar å marken till den mängd och beskaffenhet, som sakkunnige män pröfvade erfordras för fullgod återväxt, Konungens Befallningshafvande, efter undersökning, skulle ega att vid vite tills vidare förbjuda skogens anlitande till annat än husbehof, äfvensom att, der förbudet icke hörsammades, ställa skogen för viss kortare tid, på egarens bekostnad, under uppsigt, för att sålunda bringa förbudet till åtlydnad.

Mot berörda förslag, hvilket i så måtto innefattade vidare föreskrift om skogsodling, att det tillika innehöll det stadgande, att när jordegare, mot hvilken omförmälda förbud blifvit tillämpadt, visade, att han vidtagit ändamålsenliga åtgärder för den afbrukade skogens bringande till återväxt, förbudet skulle upphäfvas, förekommo dock, på sätt nådiga skrifvelsen till Rikets Ständer den 30 Maj 1857 närmare utvisar, hos Kongl. Maj:t sådana betänkligheter, att Kongl. Maj:t ansåg sig icke böra till Rikets Ständer framställa något förslag i omförmälda syftning. Men förslaget kom likväl sedermera i något förändrad form, genom enskild motion,

under pröfning vid 1868 års riksdag och vann tillstyrkan af dåvarande Lag-Utskott utan annan väsentlig förändring, än att påföljden för den, som sköflade eller förödde sin skog, inskränktes till förbud att begagna den annorledes än till husbehof. Vid behandlingen i Kamrarne lyckades detta förslag dock icke tillvinna sig Riksdagens bifall; men vid följande riksdag, då det genom enskild motion, som dock afsåg allenast Gotlands län, ånyo drogs under pröfning, blef detsamma emellertid för nyssnämnda län antaget och återfinnes nu i Kongl. förordningen till förekommande af skogsförödelse på Gotland den 10 September 1869.

På derom af 1868 års Riksdag framstäld begäran uppdrog Kongl. Maj:t den 18 Juni samma år åt en komité att afgifva förslag till ordnande af de norrländska skogsförhållandena. Uti det af denna komité den 21 December 1870 afgifna betänkande, som för förevarande fråga har särskild betydelse, yttrar komitén bland annat, att den misshushållning, för hvilken de norrländska skogarne varit utsatta, måste, om den finge fortgå, förr eller senare medföra allmän skogsbrist. De bekymmer för framtiden, detta tillstånd vore egnadt att ingifva, manade till de kraftigaste ansträngningar att, medan tid ännu vore, söka förebygga den hotande faran. För en hvar, som ville taga i allvarligt betraktande den betydelse, skogarne egde, framstälde sig sjelfmant de vådor, det rådande slöseriet med skogstillgången kunde medföra, särskildt med afseende på den vigt skogarne för Norrland hade såsom ett nödvändigt skyddsmedel för dess vegetation. Derom vittnade de trakter af denna landsända, som utan skydd af skog låge blottade för de skarpa fjellvindarne, hvilka, der de finge fritt tillträde, nästan omintetgjorde hvarje försök till odling, äfven om jordmånen i sig sjelf vore af tjenligaste art. Det vore derföre ingen öfverdrift, utan, efter komiténs åsigt, ett lika sant som nedslående uttryck af den verkliga ställningen i Norrland, att skogsförödelsen, om den lemnades ohejdad, skulle förr eller senare förvandla Norrland till föga annat, än en fullkomlig ödemark, i all framtid omöjlig för all kultur. Den allmänna meningen, sådan den vid flera tillfällen uppenbarat sig, hade ock både otvetydigt tillkännagifvit, att tiden vore inne för vidtagande af åtgärder till förekommande af vidare skogsförödelse, och i sådant ändamål påkallat lagstiftningens mellankomst.

Då emellertid de åtgärder, som för detta ändamål borde förordas, vore beroende af de orsaker, från hvilka skogarnes dåvarande tillstånd förnämligast vore att härleda, hade komitén ansett sig böra lemna en sammanfattad redogörelse för de omständigheter, som i Norrland bidragit att

minska skogstillgången. Bland dessa omständigheter hade komitén såsom en af den betänkligaste art påpekat den användning för industrien af omoget virke, hvarmed början redan vore inom vissa orter gjord. Sådant kunde dock endast undantagsvis ifrågakomma i sådana trakter, der moget timmer, hvilket lemnade vida högre behållning än det omogna, ännu funnes i tillräcklig myckenhet. Derföre visade sig också, att i de tre sydliga länen af Norrland omoget virke mindre ofta användes till försågning. I de två nordligaste länen åter, der sågverksrörelsen länge bedrifvits i betydlig omfattning och der den åtkomliga skogstillgången vore jemförelsevis mindre, funnes en mängd sågverk, som redan nu för sin rörelse begagnade alla träd, hvilka möjligen kunde bära afverknings- och utdrifningskostnaden. Äfven handsågning medtoge i dessa orter ej obetydligt af omogen skog. Ringa vore likväl beloppet af det omogna virke, som försågades, i jemförelse med de oerhörda qvantiteter deraf, som genom sparrhygget inom Norrbottens län och de nordligast belägna socknarne af Vesterbottens län förbrukats. Denna gren af skogshandteringen, sträckande sig till träd af allenast några tums diameter och företrädesvis rigtad mot den mest lofvande ungskogen, hade, under jemn tillväxt, inom de båda sistnämnda länen nått den höjd, att den under ett af de senare åren omfattat nära en tredjedel af hela afverkningen derstädes, och under den senaste tiden hade detta sätt att tillgodogöra skogen på sina ställen anlitats med en ifver, gränsande nästan till en fullkomlig besinningslöshet. De med transporten af sparrar från de inre delarne af landet förenade svårigheter hade ditintills någorlunda skyddat ungskogen der från förödelse af ifrågavarande beskaffenhet. Det lyckosamma häruti förringades likväl, då i betraktande toges, att en jemnare fördelning af sparrhygget skulle hafva gjort verkningarne deraf mindre känbara i de orter, som nu företrädesvis varit derför utsatta, nemligen kustsocknarne på en sträcka från hafvet af fem till sex mil och någon gång derutöfver. I dessa orter vore emellertid sparrhyggets ofördelaktiga inflytande, som uppenbarade sig på somliga ställen i redan inträdd betänklig skogsbrist och på andra i ett tillstånd, som icke långt skilde sig derifrån, så mycket mera känbart, som följderna drabbade den bördigaste, mest uppodlade och folkrikaste bygden, den der naturligtvis i högre grad än de mindre befolkade trakterna kräfde tillgång på skog till husbehof. Men, att döma efter förhållandena, sådana de dittills visat sig, skulle, efter komiténs åsigt, ej dröja länge, innan sparrhygget, om det lemnades ohejdadt, med sin förstörelse hemsökt de flesta möjligen åtkomliga trakter af såväl Norrbottens som

Vesterbottens län. Ej allenast såsom särdeles skogsödande vore sparrhygget ovilkorligen fördömligt, utan äfven såsom näringsgren betraktadt vore det alldeles förkastligt i anseende till den dermed förenade ringa behållning, som föga öfverstege kostnaden för huggningen och utdrifningen. Detta sätt att bruka skogen, likasom i allmänhet den benägenhet, som flerestädes uppenbarat sig, att, der den mogna skogen ej längre vore tillräcklig för tillfredsställande af den öfverdrifna spekulationens och vinningslystnadens anspråk, gripa till omoget virke, som, lemnadt att utveckla sig till mognad, skulle förläna såväl industrien som kulturen det säkraste stöd, skulle enligt komiténs uppfattning komma att, om det icke genom lagstiftningens mellankomst återfördes inom de gränser, som nödig omtanke för skogens bevarande undan oförståndets och egennyttans ingrepp utstakade, utan lemnades tillfälle att fortfarande såsom dittills fritt utbreda sig, måhända inom kort vinna en utsträckning, som på det allvarsammaste komme att hota Norrlands framtid.

Med hufvudsakligt afseende på nödvändigheten, att under alla förhållanden åtminstone ungskogen bevarades undan förstörelse, och då det kunde befaras, att den mot skogsförödelse ifrågasatta påföljd — förbud att begagna skogen annorledes än till husbehof — i de flesta fall, då den kunde vinna tillämpning, skulle komma för sent för ungskogens skyddande, hade komitén ansett det säkraste medel för detta ändamåls ernående vara att söka i föreskrifter af beskaffenhet att derigenom skogsegaren betoges all utsigt att medelst ungskogens anlitande bereda sig någon fördel, så att frestelsen dertill sålunda förlorade sin förledande makt. För sådant ändamål föreslog komitén att såsom allmän regel borde stadgas, att träd, som afverkades innan det uppnått vissa för dess mognad erforderliga dimensioner, icke, vid påföljd af böter och dess tagande i beslag, finge från orten afskeppas. Derjemte och för åstadkommande deraf, att om mark, som vore till skogsbörd egnad, afröjdes annorledes än för odling eller annat likartadt ändamål, densamma måtte återbringas i skogbärande skick, framstälde komitén förslag till stadganden i den syftning, att den enskilde skulle ega skyldighet att inom viss tid befordra skogen till återväxt, dels vid äfventyr af vite, dels ock förnämligast vid påföljd, att hvad af honom eftersattes skulle på hans bekostnad genom det allmännas försorg verkställas.

Sedan Skogsstyrelsen, Landtbruksakademien och landstingen i ämnet afgifvit infordrade yttranden, aflät Kongl. Maj:t till 1874 års Riksdag nådig proposition med förslag till förordning angående enskilde skogs-

egares skyldighet att efter afverkning sörja för skogsåterväxt. Detta författningsförslag, som innefattade likartade stadganden med dem, som af den yngre skogskomitén blifvit för Norrland förordade, öfverlemnades för behandling till Särskildt Utskott, som, med tillämpning af den utaf den äldre skogskomitén hyllade fridlysningsprincipen, uti förslaget hemstälde om sådan ändring, bland annat, att, i stället för föreskriften om verkställande genom det allmännas försorg på tredskandes bekostnad af underlåtna åtgärder till befordran af återväxt å förödd skogsmark, borde stadgas, att den tredskandes återstående skog, om och i den mån nödigt pröfvades, skulle vid vite ställas under förbud antingen så, att den ej finge anlitas för annat än husbehof, eller ock på det sätt, att träd under vissa dimensioner ej finge derifrån säljas eller bortföras. Särskilda Utskottets förslag till förordning i ämnet, hvilket, liksom Kongl. Maj:ts, afsåg allenast de orter, hvilka Kongl. Maj:t på vederbörande landstings förslag egde bestämma, blef af Andra Kammaren godkändt; och det vann äfven inom Första Kammaren bifall med den förändring hufvudsakligen, att, enligt denna Kammares beslut, tredskande jordegare genom sin underlåtenhet att fullgöra, hvad uti ifrågakomna hänseendet honom ålåge, icke kunde ådraga sig annan påföljd, än upprepade förhöjda viten. Då emellertid dessa Kamrarnes beslut, af hvilka det förra grundade sig både på principen af återplanteringsskyldighet och på fridlysningsprincipen, men det senare på den förstnämnda principen allenast, ansågos stå till hvarandra i sådant förhållande, att en sammanjemkning icke kunde ega rum, så hade den väckta frågan förfallit.

I anledning af enskilda motioner och med hemtadt stöd af de framställningar om det oafvisliga behofvet af en särskild skogslagstiftning för Norrbottens län, som blifvit gjorda af dess landsting, menigheter och Konungens Befallningshafvande, beslöt deremot sistnämnda Riksdag att för de delar af berörda län, som ej hörde till lappmarken, antaga en författning, rörande åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog. Det sålunda beslutade författningsförslaget vann Kongl. Maj:ts godkännande; hvarefter förordning i ämnet blef den 29 September 1874 utfärdad, så lydande:

»§ 1. Barrträd, som, efter hvad här nedan i § 2 sägs, är att anse såsom undermåligt, må icke, i form af rundt, biladt eller sågadt virke, till in- eller utländsk ort skeppas eller i fartyg inlastas eller vid lastageplats till inlastning uppläggas och ej heller till plank, bräder eller annat dylikt försågas eller intagas inom såginrättning, i sågränna eller inom

område, som begagnas till sågplats eller sågbacke vid såginrättning af hvad beskaffenhet som helst, allt vid påföljd att virket tages i beslag och dömes förbrutet, så framt icke, på sätt i § 3 stadgas, vederbörligt tillstånd är gifvet till trädets afverkning för skeppning eller sågning. Dock vare hemmansegare eller åbo ej förment att, äfven utan sådant tillstånd, af hemmanets skog, till oundgängligt husbehof, låta vid gården såga och använda undermåligt virke.

§ 2. Mom. 1. Såsom undermåligt anses träd, som afverkadt ej håller i genomskärning minst 7 decimaltum på ett afstånd af 16 fot från storändan. Vid sagda mått får ej barken inberäknas.

Mom. 2. Af träd, som lemnar mer än en sågstock, må trädets öfre del eller toppstocken ej hänföras till undermåligt virke och såsom sådant tagas i beslag, der det tydligen visar sig eller ådagalägges, att det virke är taget af träd, som ej är undermåligt, eller af träd, som är med vederbörligt tillstånd för skeppning eller sågning afverkadt.

Mom. 3. Sparre, som är bilad så, att ursprungliga tjockleken vid 16 fots längd ej kan utrönas, skall, för att icke anses undermålig, hålla i omkrets vid sagda längd från storändan, minst 20 decimaltum, i fall sparren är bilad till skarp kant, men eljest minst 21 decimaltum, samt i förhållande derefter, om längden är mindre.

Mom. 4. I afseende på virke, som redan är sågadt, då det anträffas, skall hvad ofvan är stadgadt ega tillämpning endast i fall lagligen styrkas kan, att varan tillkommit af träd, som är undermåligt och till hvars afverkande för sågning eller skeppning ej meddelats vederbörligt tillstånd.

§ 3. Mom. 1. Är skog af beskaffenhet, att för dess ordentliga skötsel och vård fordras afverkning af undermåligt virke, må egare, som vill låta det virke skeppas eller sågas, anmäla sig hos vederbörande revierförvaltare, hvilken åligger verkställa den undersökning af skogen, som af omständigheterna påkallas. Finnes dervid slik afverkning vara med grunderna för en god skogshushållning öfverensstämmande, då må, der ej laga hinder eljest möter, tillstånd af förrättningsmannen gifvas till afverkning, för skeppning eller sågning; dock att träd, som vid storändan håller 5 decimaltum eller mera i genomskärning, ej må afföras, innan det genom förrättningsmannens försorg blifvit med kronomärke stämpladt. Vill egaren sig till säkerhet hafva virke jemväl af mindre dimensioner stämpladt, vare dertill berättigad.

Mom. 2. Varder sådan förrättning begärd före den 1 Juni, skall, der så ske kan och skogsegaren det äskar, undersökningen och utstämplingen företagas i sammanhang med de utsyningsförrättningar å kronans skogar, som under året förekomma. Verkställes förrättningen i sådan ordning, åligger det revierförvaltaren att, om möjligt, vid förrättningens slut eller i annat fall genast efter det alla utsyningsförrättningar under året inom socknen böra vara afslutade, tillställa sökanden eller dess ombud, mot bevis, men utan lösen skriftligt instrument öfver utsyningen. Företages förrättningen särskildt, bör syneinstrumentet aflemnas, innan förrättningsmannen från stället afreser. Underrättelse om tiden, inom hvilken besvär böra vara hos Skogsstyrelsen ingifna, för att kunna till pröfning upptagas, skall i syneinstrumentet meddelas.

Mom. 3. Angående undermåligt virke, som till följd af föreläggande vid laga skifte varder afverkadt, skall, der egaren vill låta det virke skeppas eller sågas, gälla i tillämpliga delar hvad här ofvan är stadgadt.

§ 4. Undermåligt, ostämpladt virke är ej underkastadt beslag, så vida tydligen visar sig eller styrkes, att afverkningen skett innan denna förordning blifvit gällande; och skall sådant virke i den ordning, här ofvan sägs, med kronomärke förses, der egaren till sin säkerhet det äskar.

§ 5. Jordegare vare ej pligtig att för utsyning eller stämpling, hvarom i § 3 eller 4 sägs, vidkännas annan kostnad än godtgörelse till förrättningsmannen för den tid, förrättningen å stället upptager, i hvilket afseende jordegaren skall erlägga såsom arfvode för hvarje dag 5 kronor äfvensom förse förrättningsmannen med kost och husrum eller gifva ersättning derför.

§ 6. Rätt att i beslag taga virke, som bör anses förbrutet, tillkomme allmän åklagare, tjenstemän och betjente vid skogsstaten samt tullstatens tjenstemän, desse sistnämde inom hamn och lastageplats; men rättighet att utföra åtal i sådana mål ege endast allmän åklagare och jägeribetjening, på sätt gällande författningar stadga; skolande förty tulltjensteman, som gjort beslag, derom göra anmälan hos allmän åklagare eller jägeritjensteman.

§ 7. Medel, som inflyta genom försäljning af virke, som enligt denna författning är beslag underkastadt, fördelas sålunda, att en tredjedel tillfaller kronan och två tredjedelar åklagaren; dock att, derest annan behörig person verkställt beslaget, denne skall af åklagareandelen undfå hälften.

§ 8. Denna förordning skall gälla från början af nästkommande Oktober månad.»

I sammanhang med förslaget om denna lag hemstälde det särskilda Utskott, som vid 1874 års riksdag behandlade frågan om skogslagstiftningen, att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det samma lag med de jemkningar, som kunde af ortförhållanden påkallas, måtte af Kongl. Maj:t förklaras gällande äfven för ett eller flera af de öfriga norrländska länen, såvidt derom af vederbörande landsting gjordes framställning. Men denna hemställan, som af Första Kammaren antogs, blef af Andra Kammaren afslagen.

Hvad särskildt Vesterbottens län angår, ingick år 1873 detta läns landsting, under åberopande af det trängande behofvet af åtgärders vidtagande för hämmande af öfverdrifven afverkning af ungskog, med en underdånig framställning till Kongl. Maj:t om utfärdande af exportförbud för pitprops och sparrar af mindre dimensioner hvilken framställning året derpå förnyades med underdånig anhållan att ett af landstinget utarbetadt förslag till författning i ämnet måtte, derest det af Kongl. Maj:t i nåder gillades, Riksdagen till antagande föreläggas.

Konungens Befallningshafvande i länet, genom hvilkens försorg denna underdåniga framställning blef till Kongl. Maj:t uti skrifvelse den 17 Oktober 1874 öfverlemnad, beledsagade densamma med sitt förord och anförde såsom stöd härför, *dels att* afverkningen inom länet af ungskog, eller hufvudsakligen sparrar ända ned till fyra tums diameter och derunder, under de senare åren i en så oerhörd grad tilltagit, att af de trävaror, som under åren 1859—73 endast från Skellefteå tullkammardistrikt blifvit till utlandet skeppade, sparrarnes sammanräknade antal utgjort, under första qvinqvenniet 565,256, under det andra 1,606,836, under det tredje 3,653,868, under år 1872 allena 431,254 och under det derpå följande året 603,545, äfvensom att dessutom ett betydligt antal unga träd under sistnämnda års vinter blifvit fälda och i skogen qvarlemnade, för att, i den mån sådant medhunnes, apteras till sparrar; *dels att* denna ungskogens hejdlösa nedhuggning, om gräns derför icke sattes, skulle ej allenast medföra landets ruin utan äfven, med afseende på det ringa värde den omogna skogen egde i förhållande till den mogna, förorsaka en stor årlig nationalförlust; *dels att* det vore utom allt tvifvel att, vid det förhållande att afverkning för afsalu och utskeppning af ungskog dåmera blifvit förbjuden i Norrbottens län, de personer, som derstädes exporterat sparrar, skulle kasta sig öfver Vesterbottens läns skogar och,

under samverkan med länets egna trävaruhandlande, skyndsamt göra på ungskogen en ända; *dels ock att,* då sålunda faran stode för dörren och skyndsamma åtgärder derföre för hämmande af den pågående rastlösa nedhuggningen af den omogna skogen vore af nöden, Konungens Befallningshafvande vore förvissad att, derest landstingets i fråga varande, enhälligt beslutade framställning vunne Kongl. Maj:ts bifall, beslutet derom skulle med glädje och tillfredsställelse emottagas af länets befolkning med undantag allenast af dem, som, af egna intressen och utan hänsyn till det allmännas gagn och sanna fördel, skulle önska, att skogen, såsom föremål för deras mer eller mindre vinstgifvande spekulationer, fortfarande finge ruineras.

Sedan Skogsstyrelsen efter vederbörande skogstjenstemäns hörande, uti häröfver den 25 Mars 1875 afgifvet underdånigt utlåtande yttrat, att, som det af landstinget framstälda författningsförslaget befunnes vid jemförelse med den nyligen dessförinnan utfärdade Norrbottenslagen derifrån afvika endast i mindre betydande delar, det icke syntes lämpligt, att, innan någon närmare erfarenhet rörande tillämpningen af nämnda nådiga förordning vunnits, berörda förslag antoges för det Norrbottens län angränsande och i afseende på skogarne dermed fullt likartade Vesterbottens län; men att, då samma behof af skydd för ungskogen inom begge dessa län förefunnes, Styrelsen deremot ansåge sig böra förorda, att Norrbottenslagen oförändrad måtte förklaras gällande äfven för Vesterbottens län.

Efter erhållen del af Skogsstyrelsens berörda utlåtande har landstinget i sistnämnda län uti underdånig skrifvelse den 9 Oktober 1875— jemte framhållande af det efter utfärdandet af Norrbottenslagen än mera trängande behofvet af en lag uti i fråga varande hänseende jemväl för Vesterbottens län, hvilket väl till följd af de för trävaruhandeln under år 1875 rådande ogynsamma konjunkturer dittills undgått den hotande faran, men med en gynsammare konjunktur antagligen komme att i dubbelt mått deraf drabbas — vidare i underdånighet anfört, att, ehuruväl landstinget icke kunde tillmäta de emot dess lagförslag i ämnet framstälda anmärkningar någon synnerlig vigt och således helst önskade, att nämnda förslag blefve till lag upphöjdt, landstinget dock, för den händelse, att hinder för bifall dertill mötte, i underdånighet anhölle, att, enär Vesterbottens och Norrbottens läns lokala förhållanden, så vidt de anginge förevarande fråga, vore väsentligen lika och det vore af allra största vigt att en lag till skydd för länets ungskog snart utfärdades,

nådiga förordningen den 29 September 1874 angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog inom Norrbottens län måtte förklaras skola gälla äfven för Vesterbottens län.

Äfven denna underdåniga hemställan blef af Konungens Befallningshafvande i länet förordad till bifall af Kongl. Maj:t, som, sedan Skogsstyrelsen fått med yttrande i ämnet ånyo inkomma, i nådigt bref till Dess bemälde Befallningshafvande den 14 Januari 1876 dels, angående först landstingets anhållan, att dess förslag till författning rörande dispositionsrätten öfver enskilda skogar inom länet med undantag af lappmarken måtte till lag upphöjas, yttrat, att, med afseende på hvad Skogsstyrelsen häremot anfört, Kongl. Maj:t funne landstingets anhållan i denna del icke kunna till någon åtgärd föranleda, dels ock, beträffande derefter framställningen att Kongl. Förordningen den 29 September 1874 måtte göras gällande äfven för Vesterbottens län, förklarat, att, *då* frågan om utvidgning af det område, inom hvilket förbud mot utförsel af ungskogsvirke finge ega rum, om ock af särskild vigt för Vesterbottens län, likväl, enär inskränkning af det område, från hvilket dylikt virke finge utföras, måste stegra efterfrågan derå och afverkningen deraf från den återstående skogsmarken inom riket, väsentligen anginge äfven de öfriga med särskild skyddslag icke försedda norrländska länen samt andra delar af riket, der mera betydande skogsmark förefunnes, och denna fråga således måste ur synpunkten af hela landets väl betraktas; *då* om verkningarne i detta och andra hänseenden af den för Norrbottens län meddelade undantagslag ännu icke hunnit vinnas någon erfarenhet, som kunde föranleda Kongl. Maj:t att ifrågasätta, det Riksdagen redan då skulle frångå den åsigt, som vid 1874 års riksmöte inom densamma gjort sig gällande, eller att tillämpningen af nämnda lag tills vidare ej borde utöfver Norrbottens län utsträckas; *och då* slutligen ett vidsträcktare utförselförbud för virke af ifrågavarande beskaffenhet måste anses vara af rådande förhållanden vida mindre påkalladt, än vid de för dylik utförsel ovanligt gynsamma konjunkturer, under hvilka Riksdagen ansett detsamma icke böra komma i fråga, hade Kongl. Maj:t funnit ej heller denna framställning innefatta tillräcklig anledning för Kongl. Maj:t att i ärendet till Riksdagen aflåta nådig proposition.

Vid sistlidne riksdag väcktes åter motioner i ämnet, med anledning hvaraf dåvarande Lag-Utskott på anförda skäl hemstälde, att hvad för Norrbottens län blifvit angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning af ungskog stadgadt genom ofvan intagna Kongl. Förord-

ning måtte förklaras gällande äfven för Vesterbottens län, med undantag af lappmarkerna. Denna hemställan bifölls af Andra Kammaren, men blef af den Första med några få rösters öfvervigt afslagen.

Vesterbottens år 1876 församlade landsting har emellertid ansett behofvet af en dylik lagstiftningsåtgärd så angeläget, att, ehuru trenne föregående landstings skrifvelser i ämnet icke ledt till något resultat, landstinget beslutat ingå till Kongl. Maj:t med förnyad underdånig framställning om tillämpning äfven inom Vesterbottens kustland af ofta berörda för Norrbotten gällande förordning.

Af hvad sålunda blifvit anfördt framgår, att såväl regeringen som representationen erkänt statens rätt och pligt att, till afvärjande af vådorna utaf en allmännare skogsbrist, föreskrifva sådana inskränkningar i den enskildes dispositionsrätt öfver skogen, att dennas framtida bestånd kan betryggas, likasom att, vid tillämpning häraf, den grundsats gjort sig gällande, att skogslagstiftningen icke kan blifva för hela landet gemensam, utan, med hänsyn till skiljaktiga förhållanden, måste för särskilda orter blifva mer eller mindre olika.

Hvad som i förevarande fall bör tillses, synes sålunda vara, dels huruvida förhållandena inom Vesterbottens län äro af beskaffenhet att påkalla lagstiftningens mellankomst för skogens skyddande mot öfverdrifven afverkning och dels huruvida de bestämmelser, som i sådant hänseende äro för Norrbottens län meddelade, kunna anses jemväl för Vesterbottens län lämpliga.

De rapporter, som kronofogdarne inom sistnämnda län år 1876 till Konungens Befallningshafvande ingifvit, utvisa, att 133 mantal med 1,227 åboar inom länets kustsocknar sakna »hus- och byggnadstimmer» samt att af nämnda 1,227 åboar 571, hvilka innehafva något öfver 67 mantal, i det närmaste äro utan tillgång ens till vedbrand på sina hemman. Då hela antalet af mantal i Vesterbottens kustland är 805 och hemmansinnehafvarne derstädes uppgå till 7,249, så framgår häraf, att omkring en sjettedel så väl af hemmanen som deras innehafvare äro i saknad af byggnadstimmer och omkring en tolftedel deraf så godt som utan vedbrand.

Att ett dylikt förhållande i ett så nordligt beläget län som Vesterbottens är särdeles betänkligt och innebär en allvarlig maning att söka hejda den öfverdrifna afverkning, som åstadkommit detsamma, synes Utskottet uppenbart. Det trängande behofvet af lagstiftningens mellankomst till skyddande af ungskogen inom nämnda län har också, enligt hvad ofvan är anfördt, blifvit på goda grunder vitsordadt af den yngre skogskomitén, Skogsstyrelsen, Konungens Befallningshafvande och fyra på hvarandra följande landsting.

Vidkommande derefter frågan om de för Norrbotten stadgade bestämmelsers lämplighet äfven för Vesterbottens län, synes det Utskottet, att, sedan skydd för ungskogen i Norrbottens län blifvit genom särskild lagstiftning beredt, ett dylikt skydd för samma skog inom det angränsande Vesterbottens län torde kunna med dess större skäl förordas, som skogarne i dessa begge län äro till sitt naturliga tillstånd och sin beskaffenhet likartade samt det enahanda sätt, hvarpå skogsrörelsen i begge länen hittills bedrifvits, gifver grundad anledning till farhåga, att det meddelade förbudet mot export af omoget virke från det förra länet skall föranleda, att ungskogen i det senare kommer att för sådan export anlitas i än högre grad, än tillförene, men deremot icke synes antagligt, att exportförbudets ifrågasatta utsträckning till Vesterbottens län skulle genom sparrhyggets större allmängörande i andra delar af riket komma att medföra någon afsevärd menlig inverkan, helst skogarne i de öfriga norrländska länen, hvilka företrädesvis skulle drabbas af en sådan påföljd, ännu hafva tillräcklig myckenhet af moget timmer, hvilket vid afverkning lemnar vida högre behållning än det omogna.

Med afseende å den invändning, som blifvit framstäld, att verkningarne af den s. k. Norrbottenslagen borde vara af erfarenheten bekräftade, innan man utsträckte densammas tillämpning till andra orter, får Utskottet åberopa Konungens Befallningshafvandes i Norrbottens län den 9 sistlidne December afgifna femårsberättelse, hvari anföres, att, sedan nämnda lag blifvit i länet kungjord, hade de försäljningar, hvarigenom många hemmansegare förut plägade upplåta sina skogsskiften på längre eller kortare afverkningstid, helt och hållet upphört, äfvensom försäljningen af sparrar under den i lagen bestämda minimidimension ej heller derefter från hemmansskogarne egt rum. Konungens Befallningshafvande vitsordade, att lagen bland hemmansegarne mottagits med tillfredsställelse och att belåtenheten öfver densamma vore allmän, så väl af den anledning, att mindre antal armar droges ifrån jordbruket som ock förnämligast till följd

deraf att skogarne blifvit helt och hållet fredade från det förut vanliga och opåtalade tilltaget af den lösa befolkningen att ofta nog i större omfattning än hemmansegarne sjelfva från skogarne hemta och försälja sparrar. Häraf framginge äfven, att hemmansegarne under goda skördeår icke hade något verkligt behof att på sådant sätt, som tillförene skett, afyttra skog från sina hemman, under det att de förut under sådana år dels icke kunnat motstå den frestelse, som legat i utsigten att lätt erhålla penningar, dels icke kunnat värja sig mot den lösa befolkningens åverkan på annat sätt, än att, så vidt deras hemmansbruk dertill lemnat dem tid, deltaga uti nedhuggningen af sin skog, för att deraf sjelfva draga åtminstone någon inkomst.

Då den hittills vunna erfarenheten sålunda ådagalagt, att den för Norrbottens län redan antagna lagen derstädes verkat välgörande, vid hvilket förhållande dess upphäfvande för nämnda län ej lärer kunna ifrågasättas; och då Vesterbottens län icke allenast i fråga om läge och naturförhållanden är med Norrbottens län jemförligt, utan äfven en del af vattendragen, å hvilka virket i allmänhet flottas, kommande från förstnämnda län, genom det senare utgå i hafvet, hvaraf åter, enligt Utskottets åsigt följer, att samma skogshushållningslag måste för båda länen vara gällande; så anser Utskottet fullt giltiga skäl förefinnas att tillstyrka ofta berörda lags antagande äfven för Vesterbottens län.

Slutligen anser sig Utskottet böra påpeka, att den tryckta konjunktur för trävaror, som under de sist förflutna åren i någon mån minskat afverkningen, nu synes vara på väg att upphöra och efterträdas af jemförelsevis höga trävarupris, hvadan angeläget torde vara att ej dröja med en lagstiftningsåtgärd, hvarigenom den eljest sannolikt snart åter börjande sköflingen af ungskog kunde förhindras eller åtminstone inskränkas.

På grund af hvad sålunda anfördt blifvit, får Utskottet, som anser det böra åt Kongl. Maj:t öfverlemnas att, med afseende på sig företeende omständigheter, bestämma den tidpunkt, då den ifrågasatta lagen skall träda i gällande kraft, vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del besluta följande förordning:

Hvad för Norrbottens län blifvit angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å

ungskog stadgadt genom nådiga förordningen den 29 September 1874 skall från — — — — — — gälla äfven för Vesterbottens län, med undantag af lappmarkerna.

Stockholm den 6 April 1877.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

Reservationer:

af Herr *von Gegerfelt*, som åberopat sin vid sistlidne riksdag i förevarande ämne afgifna reservation, hvilken är af följande lydelse: »Under erkännande af lagstiftarens rätt att inskränka enskilde egares frihet att efter godtfinnande förfoga öfver sin skog, när deras egen omtanke visat sig otillräcklig att betrygga framtidens behof, vågar jag ifrågasätta, huruvida berörda rätt blifvit i Kongl. Förordningen den 29 September 1874 på ett ändamålsenligt sätt begagnad. Mig synes nemligen lagstiftaren böra rigta sin omsorg i berörda hänseende företrädesvis på åstadkommande af skogens återväxt å afröjd mark, och, i händelse åsyftade ändamålet ej derigenom i erforderlig mån vinnes, på inskränkning i afverkningsrätten, då deremot nämnda Kongl. Förordning, under medgifvande af oinskränkt sköflingsrätt, endast söker hindra egarne att på fördelaktigaste sätt tillgodogöra sig hvad de lofligen afverkat; vid detta förhållande och då jag betviflar, att den kontroll förordningen förutsätter kan åstadkommas utan allt för stora kostnader och olägenheter samt i allt fall icke anser något synnerligt skydd för skogen kunna på den nu beträdda vägen beredas, finner jag icke skäl att för närvarande och innan någon tids erfarenhet vunnits om förordningens verkan inom det område, för hvilket densamma blifvit utfärdad, tillstyrka att kretsen för dess gällande kraft utvidgas.»

af Herr *af Geijerstam*, som instämt med Herr von Gegerfelt.

af Herr *Magnus Jonsson*.